

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 21-22 травня 2021 року)

Одеса -2021

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства :
Матеріали IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 21-22 травня 2021 р.) 65 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Романенко Михайло Ілліч - доктор філософських наук, професор кафедри філософії Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти»

Збірник матеріалів IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 27 травня 2021 року)

Міхальова Юлія Олександрівна – аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ ЦІННІСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В СУСПІЛЬСТВІ

Суспільні трансформаційні процеси актуалізують питання вироблення стратегії розвитку суспільства та формулювання шляхів її реалізації з урахуванням особливостей людського капіталу, ціннісних настанов, ментальних уявлень населення, традицій, тощо. Для осмислення глибинних змін, які відбуваються в соціально-культурній системі сучасного українського суспільства, для успішного реформування всіх сфер його життєдіяльності, необхідне знання ціннісних, культурних, психологічних особливостей умонастрою населення, відповідно до яких і слід приймати соціально-економічні та соціально-політичні програми розвитку країни. Виробленню власної стратегії суспільних трансформацій сприяє можливість вільного обміну ідеями, інформацією, знаннями, оскільки телекомунікаційні засоби нівелювали географічні кордони між країнами та стали основними за допомогою яких відбувається спілкування в соціумі. І в такому контексті формування соціокультурних традицій є необхідним чинником трансформацій у ціннісній сфері життєдіяльності суспільства.

Основною складовою змін ціннісної сфери життєдіяльності суспільства є етичні форми взаємодії, орієнтованість на суб'єкта взаємодії, високий рівень самосвідомості та культури особистості. Особистість, яка є носієм цінностей, серед яких наявна цінність важливості взаємовідносин у суспільстві, є носієм правової культури, орієнтована на розуміння Іншого, що зумовлює необхідність глибокого розуміння чинників, які впливають на формування особистості у соціумі.

В сучасному філософському дискурсі правова культура особистості визначається як концепт, який характеризується та визначається природним правом, всім соціокультурним, соціально-політичним, соціально-економічним устроєм правового життя людини та суспільства, який виражається в досягнутому рівні правової діяльності, правової свідомості, правового розвитку суб'єкта. Тому що поняття правової культури важко піддається однозначному визначенню, у філософській літературі існує безліч різних формулювань, кожне з яких розкриває лише окремі аспекти цього багатогранного феномену.

Правова культура особистості проявляється в сукупності правових цінностей, до яких входять: правові знання, переконання, уявлення, світоглядно-правові орієнтації, які відображаються у правовій свідомості людини та органічно поєднуються з їх соціально-правовою активністю відносно їх реалізації та створення суспільно-правового буття. Елементами правової культури виступають правові цінності, правові переконання та все те,

що допомагає сприймати право та вести себе правомірно або неправомірно (ототожнюється з правосвідомістю), установки, правові норми, тощо.

Правові цінності особистості, як і цінності взагалі, складаються історично, збагачуються, вдосконалюються чи здрібнюють. Це цілком стосується й моральних цінностей, які уособлюють культурне обличчя ХХІ століття. Мораль – вагома складова частина духовної культури етносу, нації. Сучасні дослідники зазначають в правовій культурі населення України соціальний егалітаризм (прагнення до соціальної рівності), громадоцентризм, загальну аполітичність, анархічність, здатність до мімікрії та пристосування («аби не гірше...»). Додамо, що в українському суспільстві яскраво спостерігаються відчутні соціокультурні регіональні відмінності, які відображаються в ментальності, правовій культурі, тощо. Тому про цілісність національних моральних цінностей української нації в цілому можна говорити лише з певними застереженнями.

Щодо морально-правових цінностей, то у свідомості українців поняття «закон» й «мораль» споконвічно розділені. Змішання у українців понять про справедливість і моральність приводить до заперечення законів як раціональних і справедливих. Орієнтація на моральні норми розглядається як компенсаторний механізм «законослухняності» при недостатньо ефективній роботі правових інститутів суспільства.

Велике значення мають державні інституції та особистість, оскільки вони відіграють важливу роль у формуванні цінностей, які проходять апробацію на рівні «особистість» - «соціум» - «держава». Утвердження справедливості як міри права та позитивне сприйняття до нього громадянами впливають на формування правосвідомості. В свою чергу велика кількість аспектів зумовлює негативне сприйняття громадянами норм права, до яких належить: прогалини в законодавстві, які зумовлюють зростання державного апарату та надмірне витрачання державних коштів на його забезпечення; навантаження на судову систему, що призводить до нівелювання такого критерію в їх роботі як якість розгляду справ; не ініціювання змін в законодавство, які б змогли відновити права громадян без використання судового механізму захисту; прийняття підзаконних актів, які суперечать законам; відсутність розуміння «духу права» чиновниками та орієнтованість не на якість в роботі, а виконання планових показників; корупція; постійні зміни структури державних інституцій та інші.

Формування проблематики необхідності змін ціннісної сфери життєдіяльності соціуму допоможе окреслити орієнтири та знайти шляхи досягнення важливих трансформацій у цій сфері.

Зацікавленість держави в виробленні стратегії розвитку суспільства та формування шляхів її реалізації з орієнтиром, в основу якого покладено створення умов для формування соціального потенціалу, в тому числі через єднання особистостей, зумовить глибокі позитивні зміни ціннісної сфери життєдіяльності суспільства.